

11. SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 2. DÖNEM 2. YAZILI ORTAK SINAV PROVASI SORULARI

(SORULAR MEB'İN YAYIMLADIĞI 11. SINIF ORTAK SINAV SENARYOLARINDAN SENARYO 2'YE GÖRE DÜZENLENMİŞTİR.)

1. Aşağıda Peyami Safa'nın *Yalnızız* adlı romanından bir bölüm verilmiştir.

"Dün sabah rüyayı devam ettirdim. Uyanık olarak Simeranya'ya ilk gidişim. Yatak odamın balkonundaki şezlonga uzanmıştım. Görünmez bulutların kararttığı bir sonbahar akşamı. Çürümüş insan eti renginde bir gökyüzünün zemini üstünde ağaç dallarının siyah uçları hafif bir rüzgârla sallanıyordu. Gözlerimi kapadım. Rüyayı hatırlamaya çalışıyordum. Kendimi bir yelkenlide buldum. Yanımda bir de kılavuzum vardı. İki tarafı ağaçlıklı bir dereye girdik. Bu sefer daha ağır gidiyorduk. Suda ve kıyılarda bizden başka hiç kimse hatta canlı mahluk yoktu. Yelkenlimizin hiçbir rüzgâr ve hava cereyanı olmadan yürümesine şaşıyordum. Suyun yırtılışından başka ses duyulmuyordu.

Bu parçada öne çıkan anlatım biçimleri hangileridir?

2. Aşağıda A. Turan Oflazoğlu'nun *Kösem Sultan* tiyatrosundan bir parça verilmiştir.

Topkapı Sarayı. Turhan'ın dairesi. Mehmet, Turhan, Siyavuş.)

TURHAN (*tedirgin gezinerek*): Ta sabahtan beri bir sıkıntı var içimde, daha önce hiç tanımadığım bir zonklama; yüreğimin yanı başında ikinci bir yürek olmuş da birincinin sezip kavrayamadığı bir şeyi duyurmak için telaşlanıyor sanki.

(*Mehmet'e yaklaşıp, üstüne kanat germek ister gibi çeker kendine.*)

MEHMET: Anne, iftara çok var mı daha? Bugün pek susadım da.

TURHAN: Şerbetin birazdan yetişir, ezan da ardından.

(*Siyavuş'a dönüp*) Yeni Mısır Valisi kim olmalı sizce, Paşa?

MEHMET: Sahi lala, kim?

SIYAVUŞ: Çok yeterli, devlete bağlı biri elbette çünkü vali kendi başına buyruk olmaya kalktı mı Mısır'la birlikte Arabistan da gider elden.

TURHAN: Şehirde et bulunmaz diye duyarız, aslı nedir bunun Paşa?

MEHMET: Niye bulunmaz, lala? Sığır, davar tükendi mi devletimde? Ekmekle yakacak da yokmuş.

SIYAVUŞ: Et de, ekmek de, yakacak da bol bol var ülkemizde Hünkârım. Bunlar hep iğreti, düzmece darlıklardır ve sebep olanlarla birlikte ortadan kaldırılacaktır.

Bu parçanın dil ve anlatım özellikleri hakkında bilgi veriniz.

3. Biliyoruz ki bizde roman, Batı'da olduğu gibi feodaliteden kapitalizme geçiş döneminde burjuva sınıfının doğuşu ve bireyciliğin gelişimi sırasında tarihsel, toplumsal ve ekonomik koşulların etkisi altında yavaş yavaş gelişen bir anlatı türü olarak çıkmadı ortaya. Batı romanından çeviriler ve taklitlerle başladı yani Batılılaşmanın bir parçası olarak Şemsettin Sami, Namık Kemal, Ahmet Mithat gibi romani ilk deneyen yazarlarımızın edebiyat ve roman ile ilgili yazılarını okuyacak olursak görürüz ki Avrupa edebiyatını ve romanını ileri bir uygarlığın işareti, kendi edebiyatımızı ve özellikle anlatı türündeki yapıtlarımızı da geriliğin bir işareti sayarlar. Batı uygarlığını sadece sanayi ve teknikte bir ilerleme olarak görmüyor, "maarif"i ve edebiyatı ile bir bütün olduğuna inanıyorlardı.

Bu parçada vurgulanmak istenen düşünce nedir?

4. Aşağıdaki cümlelerdeki anlatım bozukluklarının nedenlerini yazarak bu cümleleri düzeltiniz.

Herkes içeride kalsın, oraya girmesin.

Anlatım bozukluğunun nedeni:

Cümlelerin doğru kurulumu:

Bugün neşeli olmasının sebebi güzel haber almasındandır.

Anlatım bozukluğunun nedeni:

Cümlelerin doğru kurulumu:

Yaralı askerin elinden tutarak ayağa zorlukla kalktı.

Anlatım bozukluğunun nedeni:

Cümlelerin doğru kurulumu:

5. Kalem oynattığı her hangi bir eserin frekansı, bir çok istasyonla kesişiyor bu sanatçının. Öykü, deneme, şiir, röportaj, köşeyazısı gibi bir birine uzak türlerin tadını onun tek bir eserinden alabiliyorsunuz.

Bu parçada geçen yazım yanlışlarını bularak doğrusunu aşağıdaki boşluğa yazınız.

6. Aşağıdaki parçada yay ayrıçla gösterilen yerlere sırasıyla noktalama işaretlerinden hangileri getirilmelidir?

Peki () size şu soruyu sormak istiyorum () Kaç tane tat var () Şu an tanımlanan temel tatlar acı () tatlı () ekşi ve tuzlu ()

7. Aşağıda verilen eserlerin karşlarına sanatçıları yazınız.

Şiir Tahlilleri:

Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış:

8. Tiyatro salonunda veya medyada izlediğiniz bir tiyatro hakkında inceleme/değerlendirme yazısı yazınız. (Yazdığınız bu yazı; verilen konu, türün özellikleri, fikir, tutarlılık, bütünlük, üslup ile imla ve noktalama kurallarına uygunluk bakımından değerlendirilecektir.)

SÜRE YAYINLARI ZÜMRESİ

11. SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 2. DÖNEM 2. YAZILI ORTAK SINAV PROVASI SORULARI

CEVAP ANAHTARI

(SORULAR MEB'İN YAYIMLADIĞI 11. SINIF ORTAK SINAV SENARYOLARINDAN SENARYO 2'YE GÖRE DÜZENLENMİŞTİR.)

1. Aşağıda Peyami Safa'nın *Yalnızız* adlı romanından bir bölüm verilmiştir.

"Dün sabah rüyayı devam ettirdim. Uyanık olarak Simeranya'ya ilk gidişim. Yatak odamın balkonundaki şezlonga uzanmışım. Görünmez bulutların kararttığı bir sonbahar akşamı. Çürümüş insan eti renginde bir gökyüzünün zemini üstünde ağaç dallarının siyah uçları hafif bir rüzgârla sallanıyordu. Gözlerimi kapadım. Rüyayı hatırlamaya çalışıyordum. Kendimi bir yelkenlide buldum. Yanımda bir de kılavuzum vardı. İki tarafı ağaçlıklı bir dereye girdik. Bu sefer daha ağır gidiyorduk. Suda ve kıyılarda bizden başka hiç kimse hatta canlı mahluk yoktu. Yelkenlimizin hiçbir rüzgâr ve hava cereyanı olmadan yürümesine şaşıyordum. Suyun yırtılışından başka ses duyulmuyordu.

Bu parçada öne çıkan anlatım biçimleri hangileridir?

Betimleme - öyküleme

2. Aşağıda A. Turan Oflazoğlu'nun *Kösem Sultan* tiyatrosundan bir parça verilmiştir.

Topkapı Sarayı. Turhan'ın dairesi. Mehmet, Turhan, Siyavuş.)

TURHAN (*tedirgin gezinerek*): Ta sabahtan beri bir sıkıntı var içimde, daha önce hiç tanımadığım bir zonklama; yüreğimin yanı başında ikinci bir yürek olmuş da birincinin sezip kavrayamadığı bir şeyi duyurmak için telaşlanıyor sanki.

(*Mehmet'e yaklaşıp, üstüne kanat germek ister gibi çeker kendine.*)

MEHMET: Anne, iftara çok var mı daha? Bugün pek susadım da.

TURHAN: Şerbetin birazdan yetişir, ezan da ardından.

(*Siyavuş'a dönüp*) Yeni Mısır Valisi kim olmalı sizce, Paşa?

MEHMET: Sahi lala, kim?

SIYAVUŞ: Çok yeterli, devlete bağlı biri elbette çünkü vali kendi başına buyruk olmaya kalktı mı Mısır'la birlikte Arabistan da gider elden.

TURHAN: Şehirde et bulunmaz diye duyarız, aslı nedir bunun Paşa?

MEHMET: Niye bulunmaz, lala? Sığır, davar tükendi mi devletimde? Ekmekle yakacak da yokmuş.

SIYAVUŞ: Et de, ekmek de, yakacak da bol bol var ülkemizde Hünkârım. Bunlar hep iğreti, düzmece darlıklardır ve sebep olanlarla birlikte ortadan kaldırılacaktır.

Bu parçanın dil ve anlatım özellikleri hakkında bilgi veriniz.

Sade, anlaşılır bir dil akıcı bir üslup kullanılmıştır.

3. Biliyoruz ki bizde roman, Batı'da olduğu gibi feodaliteden kapitalizme geçiş döneminde burjuva sınıfının doğuşu ve bireyciliğin gelişimi sırasında tarihsel, toplumsal ve ekonomik koşulların etkisi altında yavaş yavaş gelişen bir anlatı türü olarak çıkmadı ortaya. Batı romanından çeviriler ve taklitlerle başladı yani Batılılaşmanın bir parçası olarak Şemsettin Sami, Namık Kemal, Ahmet Mithat gibi romanı ilk deneyen yazarlarımız edebiyat ve roman ile ilgili yazılarını okuyacak olursak görürüz ki Avrupa edebiyatını ve romanını ileri bir uygarlığın işareti, kendi edebiyatımızı ve özellikle anlatı türündeki yapıtlarımızı da geriliğin bir işareti sayarlar. Batı uygarlığını sadece sanayi ve teknikte bir ilerleme olarak görmüyor, "maarif"i ve edebiyatı ile bir bütün olduğuna inanıyorlardı.

Bu parçada vurgulanmak istenen düşünce nedir?

Bazı sanatçıların uygarlığın gelişimi için sanayi ve teknolojinin ilerlemesini yeterli görmemeleri bununla birlikte edebiyat ve eğitimin de gelişmesi gerektiğini vurgulamaları

4. Aşağıdaki cümlelerdeki anlatım bozukluklarının nedenlerini yazarak bu cümleleri düzeltiniz.

Herkes içeride kalsın, oraya girmesin.

Anlatım bozukluğunun nedeni: Özne-Yüklem Uyumsuzluğu/Özne eksikliği

Cümlelerin doğru kurulumu: Herkes içeride kalsın, **kimse** oraya girmesin.

Bugün neşeli olmasının sebebi güzel haber almasındandır.

Anlatım bozukluğunun nedeni: Gereksiz sözcük kullanımı/Gereksiz ek kullanımı

Cümlelerin doğru kurulumu: Bugün neşeli olmasının sebebi güzel haber almasıdır. / Bugün neşeli olması güzel haber almasındandır.

Yaralı askerin elinden tutarak ayağa zorlukla kalktı.

Anlatım bozukluğunun nedeni: Anlam belirsizliği

Cümlelerin doğru kurulumu: Yaralı, askerin elinden tutarak ayağa zorlukla kalktı.

5. Kalem oynattığı her hangi bir eserin frekansı, bir çok istasyonla kesişiyor bu sanatçının. Öykü, deneme, şiir, röportaj, köşeyazısı gibi bir birine uzak türlerin tadını onun tek bir eserinden alabiliyorsunuz.

Bu parçada geçen yazım yanlışlarını bularak doğrusunu aşağıdaki boşluğa yazınız.

YANLIŞ

her hangi

bir çok

ropörtaj

köşeyazısı

bir birine

DOĞRU

herhangi

birçok

röportaj

köşe yazısı

birbirine

6. Aşağıdaki parçada yay ayraçla gösterilen yerlere sırasıyla noktalama işaretlerinden hangileri getirilmelidir?

Peki () size şu soruyu sormak istiyorum () Kaç tane tat var () Şu an tanımlanan temel tatlar acı () tatlı () ekşi ve tuzlu ()

Cevap: (,) (:) (?) (,) (,) (.)

7. Aşağıda verilen eserlerin karşılıklarına sanatçıları yazınız.

Şiir Tahlilleri: Mehmet Kaplan

Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış: Berna Moran

8. Tiyatro salonunda veya medyada izlediğiniz bir tiyatro hakkında inceleme/değerlendirme yazısı yazınız. (Yazdığınız bu yazı; verilen konu, türün özellikleri, fikir, tutarlılık, bütünlük, üslup ile imla ve noktalama kurallarına uygunluk bakımından değerlendirilecektir.)

Tiyatro Eseri İnceleme Planı

A) Biçim Yönünden:

Yazarı (varsa çevireni)
Yönetmeni
Oyuncular (Hangi sanatçı, hangi rolde)
Kaç perde olduğu
Dekor özellikleri
Kostüm özellikleri
Sahne değişirken göze çarpan ilginç özellikler

B) İçerik Yönünden:

Konunun özeti
Oyunun başkahramanı ve kişilik özellikleri
Oyundaki diğer kahramanlar ve kişilik özellikleri
Oyunun planı
Oyundan çıkarılacak ana düşünce ve yardımcı düşünceler
Dekorun oyunun işlenişine katkısı
Kostümün oyunun işlenişine katkısı
Oyun hakkındaki kişisel görüş ve düşünceler

Örnek:

Recep Bilginer'in kaleme aldığı eserin farklı bir yorumu, bu sezon Devlet Tiyatro sahnelerinde seyircilere sunulan *Sarı Naciye*. Rejisi Zafer Kayaokay tarafından gerçekleştirilen 2 perde/110 dakikalık bir oyun. Oyunda gelenekçi yaşlılar ile yenilik ve değişim yanlısı gençlerin fikrîsel çekişmeleri, yayladan kente göçme/göçmeme ikileminde işlenirken Sarı Naciye; aşkı, hasreti, hayalleri ve gururu ile güçlü bir kadın portresi olarak çıkıyor karşımıza.

30 sanatçının sahne aldığı oyunda Sarı Naciye karakterini, *Fosforlu Cevriye* adlı müzikaldeki başarılı performansı ile akıllarda yer eden Feray Darıcı canlandırıyor ve bence bu oyundaki performansının oradakinin hiç de aşağı kalır yanı yok. Canlandığı karakteri iyi özümlediği, ses-mimik-hareket uyumunu başarıyla gerçekleştirmesinden belli. Bunun doğal sonucu olarak oyun içerisinde rolü gereği yaptığı ani çıkışlar dahi sırtırmıyor.

Sarı Naciye gerek devlet tiyatroları gerekse özel tiyatrolar tarafından değişik yorumlarla ve defalarca sahnelenmiş bir eser. Bazen esas yazar Recep Bilginer'in orijinal karakterleri ile kurgulanan yeni karakterleri özdeşleştirmek gerçekten güçleşiyor ve tıpkı bu örnekte olduğu gibi orijinal karakterlerden hayli uzaklaşıldığı gözlemleniyor. 30 sanatçının rol aldığı oyun içerisinde bir o kadar karakter var fakat bu karakterlerin çok büyük bölümü oyun içerisinde öznelendirilip belirginleştirilememişler. En azından üçte biri için bu yapılabildi diye düşünüyorum. Bunun doğal sonucu olarak oyunun sonunda zihninizde yer eden üç beş karakter bulabiliyorsunuz ki bunlar, sahnede ön planda tutulan baba Kör Hasan, Osman, Gülsün ve Kadın İrgat Çavuşu'ndan ibaretler. Kalanlar ise sanki figüran cinsinden...

Tiyatro oyunlarında perde süreleri çok önemlidir. Zira tiyatrolarda kapı kapandıktan sonra çok özel durumlar haricinde seyircilerin salona giriş veya çıkışları mümkün olmaz. Özel tiyatrolarda özellikle son dönemlerde bu kural hayli gevşetilmiş olsa da kural koyucunun buradaki amacı; seyirciden çok sahnedeki sanatçının oyuna olan konsantrasyonunun düşmesini önlemektir.

Değinilmesi gereken bir diğer husus, oyunda rol alan sanatçıların kostümleri ki çok abartılmış. Oyuncu kostümleri, öykünün geçtiği yöre ile dönemi yansıtmaktan oldukça uzak kalmış. Olayın geçtiği yer Toroslara ve Çukurova değil de XVI. Lui dönemi Güney Fransa'sı sanki. Bu bağlamda oyunun dekor ve giysi tasarımlarını yapan kişinin çalışmasını doğru bulmadığımı belirtmek isterim. Bununla birlikte dekor tasarımlarına söylenecek bir sözüm yok.

SÜRE YAYINLARI ZÜMRESİ